

Szabó I. László:¹ Az Amerikai Egyesült Államok novemberi elnökválasztásának percepciója a magyar lakosságban 2020 kora ősztén

Vezetői összefoglaló

- Október elején az amerikai országos és tagállami szintű közvélemény-kutatási adatok is Joe Biden előnyét jelezték, ugyanakkor Donald Trump jelenlegi elnök győzelme sem zárható ki.
- A magyar lakosságnak valamivel több mint a fele, 52 százaléka rendelkezik pontos ismerettel arról, hogy ebben az évben kerül sor az amerikai elnökválasztásra.
- A magyar társadalom háromtizede Donald Trump jelenlegi elnök, míg egynegyede Joe Biden demokrata jelölt győzelmét valószínűsíti. Megjegyzendő, hogy a megkérdezettek 45 százaléka nem válaszolt erre a kérdésre.
- Pártpreferencia mentén vizsgálva kimutatható, hogy a magyar kormánypárti szavazók 43 százaléka Donald Trump, míg az ellenzéki szavazók 41 százaléka Joe Biden győzelmére tippel.
- Donald Trump második elnöksége esetén a minta 49 százaléka a kapcsolatok változatlanságára, 13 százaléka javulásra, 7 százaléka pedig romlásra számít.
- Biden győzelme esetén is 13 százalék vár javulást, viszont Trumphoz képest 6 százalékponttal többen vannak azok, aki a kapcsolatok romlását feltételezik (13%). A magyar választók egyharmada a leendő elnök személyétől függetlenül összességében a kapcsolatok legalább szinten maradására számít.

A világ vezető politikai, katonai és gazdasági hatalmának, az Egyesült Államoknak az élére 2020. november 3-án elnököt választanak. Az elnökválasztás eredménye nemcsak az amerikai állampolgárok életére lehet hatással, hanem a nemzetközi viszonyokra is, hiszen újraválasztása esetén Donald Trump feltehetően folytatni fogja eddigi külpolitikai irányvonalát. A republikánus amerikai elnök és az amerikai adminisztráció, szakítva a demokrata Obama irányvonalával, kevésbé fogalmazott meg a szabadságjogokkal és a demokrácia érvényesülésével kapcsolatos kritikákat a közép-európai térség és ezen belül Magyarország számára. Ha Joe Biden lesz az Egyesült Államok elnöke, várhatóan az eddigi külpolitika elemeit felülvizsgálják és új prioritások jelenhetnek meg.

Donald Trump és Orbán Viktor 2019. májusi találkozója 14 év elteltével ismét a legmagasabb szintre emelte a két ország 2010 és 2016 között hűvössé vált kapcsolatát. Legfelsőbb szinten a közelálló politikai irányvonalakból – a terrorizmus elleni harc és a migráció megállítása, a keresztény értékek védelme –, valamint a két vezető habitusából eredően is személyesség, közvetlenné vált az együttműködés. Orbán Viktor a 2016-os és a 2020-as elnökválasztási kampány időszakában egyértelművé tette, hogy Donald Trump győzelmét tarja előnyösnek a kétoldalú kapcsolatok szempontjából. A politikai irányvonalak közelsége mellett is az amerikai fél pozitívan, a szövetségesi viszony erősítéseként fogadja, hogy Magyarország egymilliárd dollár értékben légvédelmi rakétarendszert szerez be, elfogadva az Egyesült Államok erre vonatkozó ajánlatát.²

Ennek ellenére napjainkban is vannak problémákkal terhelt területek a két ország kapcsolatában, de a szabadságjogok, a demokratikus viszonyok, valamint a fékek és ellensúlyok szerepének kiemelt hangsúlyozása Magyarország belső viszonyai kapcsán szinte megszűnt. A magyar–amerikai kapcsolatok tekintetében is a folytatás vagy pedig az átértékelés az amerikai választás tétje.

¹ Szabó I. László (szabo.i.laszlo@uni-nke.hu) az NKE Hadtudományi és Honvédtisztképző Kar Katonai Vezetéstudományi és Közismereti Tanszék tudományos főmunkatársa.

² Cornstein amerikai nagykövét üdvözlí Magyarország egymilliárd dolláros légvédelmi beszerzését. [online], 2020. 08. 12. Forrás: hu.usembassy.gov [2020. 10. 10.]

A 2016-os elnökválasztás néhány fontosabb szociológiai vonása

2016. november 8-án olyan elnökválasztást tartottak az Amerikai Egyesült Államokban, ahol – kevés kivételtől eltekintve – az utolsó napokig az országos közvélemény-kutatások az akkori demokrata elnökjelölt, Hillary Clinton győzelmét vetítették előre. A választás éjszakáján nagy meglepetésre mégis a republikánus Donald Trump győzelmét mutatták az összeszámolt voksok. Trump végül 306 elektor szavazatára számíthatott az 538 tagú Elektori Kollégiumból, míg demokrata riválisának 232 elektor jutott. A közvélemény-kutatások és a valós eredmény közötti eltérés legfőbb oka az amerikai elnökválasztási rendszer sajátossága. Országos szinten – a kutatások által előre jelzett átlaghoz (+3,2 százalékpont) képest Clinton 2,1 százalékponttal (2.868.686 szavazattal)³ kapott többet. Trump viszont olyan államokban tudott győzni, amelyek több elektort adtak az Elektori Kollégiumba, valamint kevesebb mint 1 százalékkal győzte le Hillary Clintont Michiganben (16 elektori hely), Pennsylvániában (20 elektori hely) és Wisconsinban (10 elektori hely), ami összesen 46 elektori szavazatot biztosított számára. Ez a három győzelem elegendő volt az elnökséget érő megfelelő számú elektor megszerzéséhez.

2016-ban Hillary Clinton és Donald Trump mögött az amerikai társadalom eltérő rétegei sorakoztak fel. Az NBC számára készített exit poll eredményei szerint a férfiak inkább Trumpra, a nők inkább a demokrata jelöltre szavaztak.⁴ Jellegzetes generációs különbözőség is kimutatható volt. A fiatalok körében, egészen 44 éves korig Clinton támogatottsága 10 pontnál is magasabb volt, míg 45 éves kortól fordult a kocka, és a Trumpot támogatók kerültek többségbe. Az Amerikai Egyesült Államokban különös jelentősége van az etnikai karakternek is. A fehér népesség körében, akik az összes válaszadó 71 százalékát tették ki, Trump támogatottsága 20 százalékponttal volt magasabb, mint Hillary Clintoné, míg az afroamerikaiak esetében 81 százalékponttal, a latinók, valamint az ázsiai származásúak körében 38–38 százalékponttal magasabb volt a demokrata jelölt támogatottsága. Ezek a különbségek azonban nem tudták ellensúlyozni a nagyobb választási részvételi hajlandósággal rendelkező fehérek nagy arányú Trump-elköteleződését. A szociodemográfiai adatokat elemezve összességében megállapítható, hogy a választási kampány utolsó hetének győztese Donald Trump volt, aki a győzelmét különösen annak köszönhetette, hogy az alacsonyabb iskolázottságú, konzervatív ideológiai karakterrel rendelkező fehér férfiak körében nagy támogatottsági fölényt volt képest elérni.

Az elnökjelöltek erőpozíciói 2020-ban

A két egymással versengő elnökjelölt közül Joe Biden június 2-án szerezte meg a demokrata küldöttek többségét, majd hivatalosan augusztus 20-án választották a Demokrata Párt elnökjelöltjének. A hivatalban lévő Donald Trump korábban, március 17-én szerezte meg a küldöttek támogatását, hivatalosan pedig augusztus 27-én lett immár második alkalommal is elnökjelölt.

A 2020-as elnökválasztás egészen különleges, történelmi jelentőségű lesz az elnökválasztások történetében. Egyediségét a COVID-19 járvány adja, hiszen 2020 őszén épp az Amerikai Egyesült Államokban szedte a legtöbb áldozatát a vírus. Szeptember 15-én a Worldometers.info adatai szerint az országban a halálos áldozatok száma átlépte a 200.000 főt, az aktív koronavírusos esetek pedig meghaladták a 2.555.000 főt.⁵ Mindamellet az elnök, Donald Trump is elkapta a vírust, és néhány napra kórházba kellett vonulnia. Az ABC News/Ipsos Poll kutatásai szerint a nyár közepétől az amerikai társadalom döntő többsége, közel kétharmada elutasítja azt, ahogy az elnök a koronavírus-járványt kezeli (1. ábra).⁶ A legutolsó, október eleji adatfelvétel szerint, amely

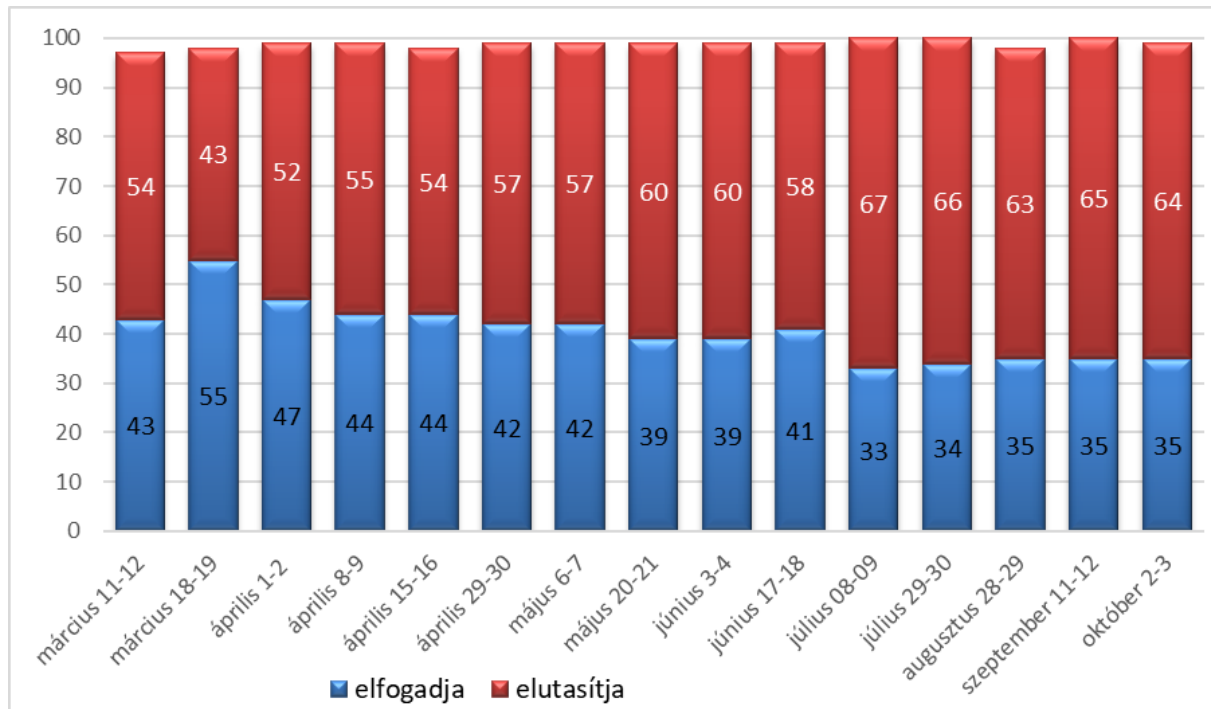
³ [Federal Elections 2016 Election Results for the U.S. President, the U.S. Senate and the U.S. House of Representatives](#). [online], 2017. Forrás: fec.gov [2020. 10. 10.]

⁴ [NBC News Politics 2016 election](#). [online], 2016. Forrás: nbcnews.com [2020. 10. 10.]

⁵ [Worldometer Coronavirus](#). [online], 2020. 09. 15. Forrás: worldometers.info [2020. 09. 15.]

⁶ [ABC News/Ipsos poll](#). [online], 2020. október. Forrás: ipsos.com [2020. 10. 10.]

egyébként már akkor készült, amikor az elnökről kiderült, hogy COVID-19 fertőzött lett, 35 százalékot tett ki az elfogadók és 64 százalékot az elutasítók aránya.

1. ábra.: Elfogadja vagy elutasítja azt, ahogyan Donald Trump kezeli a koronavírus (COVID-19) járványt?

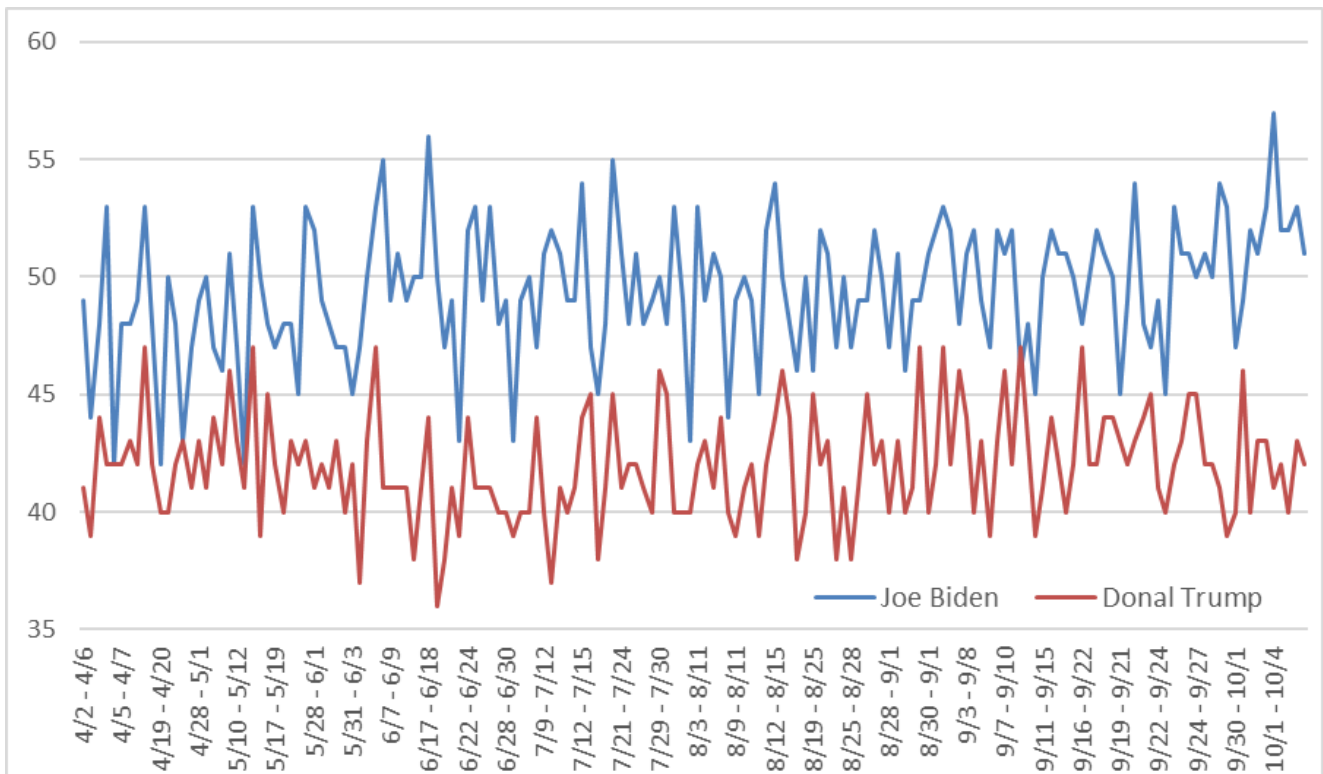
Október elején az országos és a tagállami szintű közvélemény-kutatási adatok is Joe Biden előnyét jelezték, ugyanakkor Donald Trump elnök győzelme sem zárható ki. A különböző közvélemény-kutatási adatok a 2016-os +3,2 százalékponthoz képest nagyobbban jelzik a demokrata jelölt, a 77 éves Joe Biden előnyét. A FiveThirtyEight 2020⁸ 2020 június óta közli számításait a várható végeredménnyel kapcsolatban. A COVID-19 robbanásával párhuzamosan Trump győzelmi esélyei fokozatosan csökkenni kezdtek. Június óta modellszámítással rendre Biden győzelmét hozzák ki. A két politikus szavazói népszerűsége legközelebb 2020. szeptember elején állt, amikor Trump győzelmi esélye 31, Bidené 69 százalékon állt, szeptember közepére azonban 24%-ra és 76%-ra módosult a modell eredménye.

Hasonló iránynt mutat a Real Clear Politics politikai közvélemény-kutatási adatfelvételekből álló adatsora, amely közli az országos és a tagállami közvélemény-kutatási eredményeket (2. ábra).⁹ A két jelölt országos támogatottsága közötti távolság nem csökkent, hanem növekedett a választás előtt egy hónappal. Október elején a különböző kutatások szerint országosan Joe Biden körülbelül 9–10 százalékponttal vezet Donald Trump előtt.

⁷ ABC News/Ipsos poll.

⁸ 2020 Election Forecast. [online], 2020. 10. 10. Forrás: project.fivethirtyeight.com [2020. 10. 10.]

⁹ General Election: Trump vs. Biden. [online], 2020. 10. 10. Forrás: realclearpolitics.com [2020. 10. 10.]

2. ábra: Donald Trump és Joe Biden támogatottsága az Egyesült Államok egészére készített közvélemény-kutatási eredmények alapján.¹⁰

A Real Clear Politics az egyes tagállamonként is közzéteszi a különböző intézetek által elvégzett közvélemény-kutatási eredményeket, és vizsgálja az elnökjelöltekre vonatkozó preferenciákat.¹¹ Ezzel a módszerrel lehetővé válik a jelöltek által megszerezhető elektorok számának pontosabb becslése az országos adatokhoz képest. A Real Clear Politics október elején 225 elektort jelzett Bidennek, 125-öt Trumpnak, 187 elektori hely pedig „billegett”. 17 ún. „csatatér állam” kutatási adatait vezetik, amelyekben eldőlhet a választás, mert a többi államban a korábbi választási eredmények alapján és a jelenlegi támogatottság mellett nagy valószínűséggel feltételezhető a győztes jelölt. Az általuk top 6 „csatatér állammak” tartott Florida (29 elektor), Pennsylvania (20 elektor), Michigan (16 elektor), Wisconsin (10 elektor), Észak-Karolina (15 elektor) és Arizona (11 elektor) várható eredményei alapján, összességében október elején Joe Biden előnye volt kimutatható. Míg 2020 szeptember közepén Donald Trump támogatottsága a „csatatér államokban” összességében 45 százalék, Bidené pedig 48,8 százalék volt. Október elejére kissé nőtt a különbség, így Biden támogatottsági átlaga a top 6 „csatatér államban” 49,2 százalék, Trumpé pedig 44,6 százalék.

A Financial Times¹² a Real Clear Politics által államonként vezetett közvélemény-kutatási adatok felhasználásával október elején Joe Biden előnyét mutatta ki az elektorok feltételezett eloszlása alapján.

¹⁰ [General Election: Trump vs. Biden](#). [online], 2020. 10. 10. Forrás: realclearpolitics.com [2020. 10. 10.]

¹¹ Uo.

¹² [Biden vs. Trump: who is leading the 2020 US election polls?](#) [online], 2020. 10. 10. Forrás: ig.ft.com [2020. 10. 10.]

Jelöltek	Szilárd elektorok száma (10 százalékpontnál nagyobb különbség az egyes államokban)	Valószínű elektorok száma (5 százalékpontnál nagyobb különbség az egyes államokban)	Billegő államok (5 százalékpontnál kisebb különbség az egyes államokban: Texas, Florida, Georgia, Észak-Karolina, Arizona, Iowa)	Összes elektor
 Donald Trump	86	39		125
 Joe Biden	190	89		279*
Összesen	276	128	134	

1. táblázat: Az elektorok feltételezett eloszlása Biden és Trump, egyes szövetségi államokban mért közvélemény-kutatási eredményei alapján. (*: A győzelemhez szükséges elektorok száma: 270.)¹³

A BBC számításai szerint, ha Biden megnyeri a Hillary Clinton által 2016-ban elnyert összes államot, valamint azt a kilenc államot, amelyben 2016-ban Trump győzött, de most inkább a volt alelnök vezet (Arizona, Florida, Georgia, Iowa, Michigan, Észak-Karolina, Ohio, Pennsylvania és Wisconsin), akkor legkevesebb 368 elektorra számíthat. (2. táblázat)

Az állam neve	2016-os kutatási átlagok	2016 eredmény	2020 szeptemberi mérési átlagok	2020. októberi mérési átlagok
Maine (4 elektor)	Clinton +4,5	Clinton +2,9	Biden +15,3	Biden +15,3
Minnesota (10 elektor)	Clinton +6,2	Clinton +1,5	Biden +9,4	Biden +9,4
New Hampshire (4 elektor)	Clinton +0,6	Clinton +0,3	Biden +8,4	Biden +8,4
Pennsylvania (20 elektor)	Clinton +1,9	Trump +0,7	Biden +5,7	Biden +7,1
Wisconsin (10 elektor)	Clinton +6,5	Trump +0,7	Biden +5,5	Biden +5,5
Nevada (6 elektor)	Trump +0,8	Clinton +2,4	Biden +5,3	Biden +6,0
Michigan (16 elektor)	Clinton +3,4	Trump +0,3	Biden +5,2	Biden +6,2
Ohio (18 elektor)	Trump +3,5	Trump +8,1	Biden +3,3	Biden +0,6
Arizona (11 elektor)	Trump +4,0	Trump +3,5	Biden +3,0	Biden +3,1
Florida (29 elektor)	Trump +0,2	Trump +1,2	Biden +1,1	Biden +4,5
Iowa (6 elektor)	Trump +3,0	Trump +9,5	Biden +0,5	Biden +1,4
Észak Karolina (15 elektor)	Trump +1,0	Trump +3,7	Biden +0,5	Biden +1,4
Georgia (16 elektor)	Trump +4,8	Trump +5,1	Biden +0,3	Biden +0,3
Texas (38 elektor)	Trump +12,0	Trump +9,0	Trump +3,2	Trump +3,2

2. táblázat: A „csatátér államok” 2016-os és 2020-as közvélemény-kutatási eredményei és a 2016-os eredmény. (Csatátér államok összes elektor száma: 203. A győzelemhez szükséges elektorok száma: 270.)¹⁴

¹³ Uo.

¹⁴ US election 2020 polls: Who is ahead: Trump or Biden? [online], 2020. 10. 10. Forrás: BBC [2020. 10. 10.]

Társadalmi csoportok preferenciái és a kormányzóképeség

Fentebb jeleztem, hogy a 2016-os választások során élesen elkülönült egymástól a demokrata és a republikánus elnökjelöltet támogatók társadalmi összetétele. A 2020. augusztus végi kutatási eredmények szerint¹⁵ Donald Trump elnököt továbbra is inkább a férfiak, a fehér választópolgárok támogatják, igaz előnye érdemben csökkent ezen rétegeken belül a 4 évvel korábbi eredményekhez képest. Különösképpen az idősebb fehér férfiak a COVID-19 kezelése miatt távolodtak az elnöktől. A nők, a nem fehér etnikumúak és a 45 év alattiak hagyományosan inkább demokrata szavazók. Nincs ez másként 2020-ban sem. Ami viszont érdekes, és Biden győzelmi esélyeit erősíti, hogy a 45 év felettek körében – igaz, csak két százalékponttal, de – Biden vezet Trumpgal szemben. 4 évvel korábban, az NBC számára készített exit poll vizsgálat szerint Trump 8 százalékponttal megverte a 45 éven felüliek körében akkori riválisát, Hillary Clintont.

2020-ban a választáson nagy valószínűséggel résztvevők Bident részesítik előnyben Trumpgal szemben azon problémák megoldásában, amelyeket kiemelten fontosnak tartanak. A koronavírus kezelésére 59% Bident, 38% Trumpot; az egészségügyi ellátás javítására 59% Bident, 39% Trumpot; a faji egyenlőtlenség kezelésére 62% Bident, 36% Trumpot; a Legfelsőbb Bíróságba történő jelölésre 57% Bident, 41% Trumpot, valamint a bűnözés és a közbiztonság kezelésére 55% Bident, 43% Trumpot tartja inkább alkalmasnak. Szoros a gazdaság erősítésére való képesség megítélése: 50% Bidentől, 48% pedig Trumptól várja ezt. Ugyanakkor más felmérések általában a gazdaság működésének biztosításában jelzik Trump fölényét Bidenttel szemben, ami a legfontosabb szempont lenne, ha a járvány problematika nem lenne jelen. A valószínűleg választók inkább Bident tartják az országot egyesítő jelöltnek (61% Biden, 33% Trump), őszintének és megbízhatónak (58% Biden, 33% Trump), olyannak, aki törődik emberekkel (58% Biden, 38% Trump), akinek világos terve van a nemzet problémáinak megoldására (55% Biden, 39% Trump), és aki óvna az amerikaiakat a károktól (55% Biden, 43% Trump).¹⁶

A 2020. kora őszi magyar lakossági vizsgálat eredményei

Kutatási célom, hogy a magyar társadalomban az amerikai elnökválasztással kapcsolatos informáltságot és a feltételezett győztes iránti várakozásokat feltárjam. Hipotézisem az, hogy a megkérdezettek válaszait áthatja az elnökjelöltek politikai értékek, politikai irányvonal mentén történő elhelyezése, és az ahhoz fűződő viszony kihat megítélésükre és a magyar–amerikai kapcsolatok további alakulásáról alkotott vélekedésekre. Várakozásom az, hogy politikai értékeken túl a magyar politikai szereplők nyilatkozatai is vezérlik a válaszadókat, azaz a magyar politikai pártokhoz való kötődés vagy távolság meghatározza az elnökjelöltekhez való viszonyulást.

A kutatás módszertana. Az adatfelvételt a ZRI ZÁVECH RESEARCH Piac- és Társadalomkutató Intézet végezte. Az adatfelvétel személyes megkereséssel, kérdezőbiztosok által végzett kérdéssel történt a megkérdezett lakóhelyén. A minta elemszáma 1000 fő, amely nem, életkor, településtípus és iskolai végzettség szerint reprezentatív a teljes magyarországi lakóhellyel rendelkező felnőtt népességre. Az adatfelvétel 2020. szeptemberében volt. A statisztikai hibahatár a teljes minta vonatkozásában $\pm 3,2$ százalékpont, kisebb részcsoportok esetében ennél nagyobb.

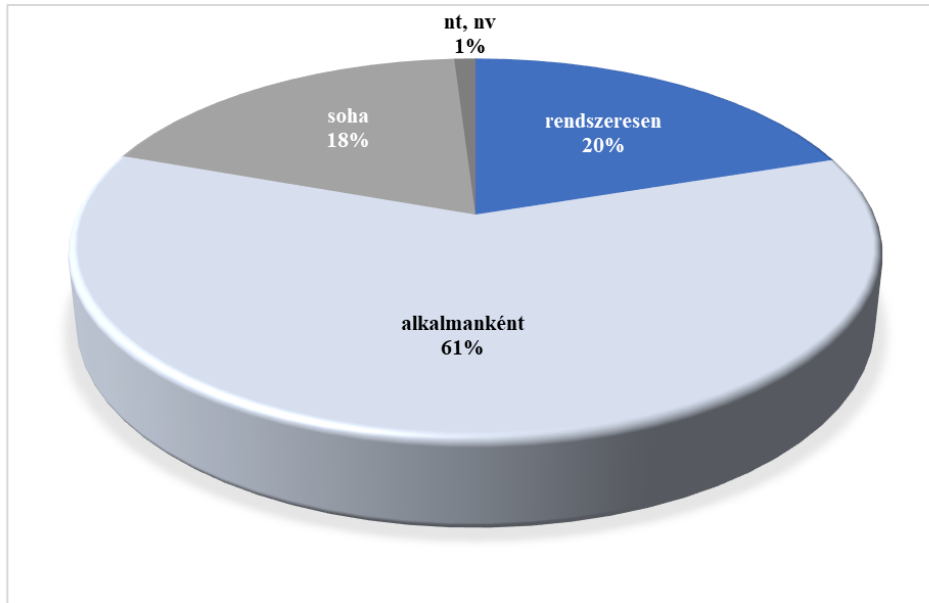
A külpolitikával kapcsolatos informáltság 2020 őszén

A magyarországi lakóhellyel rendelkező felnőtt népességet reprezentáló minta egyötöde rendszeresen, 61 százaléka alkalmanként, valamivel kevesebb mint egyötöde pedig sohasem követi figyelemmel a hazánk külpolitikájával, biztonságával kapcsolatos híreket, eseményeket (3. ábra). A külpolitikai eseményeket alkalmanként

¹⁵ Willem ROPER: [Trump vs. Biden: Key Demographics](#). [online], 2020. 08. 27. Forrás: Statista.com [2020. 10. 10.]

¹⁶ CNN [Overview via telephone by SSRS](#). [online], 2020. 10. 06. Forrás: CNN [2020. 10. 10.] Megjegyzendő, hogy a CNN által végzetett kutatások 2016-ban is demokrata fölényt mutattak.

követők 61 százalékos aránya arra is utal, hogy ha érdemi, jelentős esemény történik külpolitikai viszonylatban, akkor arra a magyar lakosság 80 százaléka felfigyelhet. Ezekből a számokból kiindulva feltételezhető, hogy a magyar társadalom nagy része felfigyel majd az amerikai elnökválasztás eredményére.

3. ábra: „Ön milyen gyakorisággal követi figyelemmel a Magyarország külpolitikájával, biztonságával kapcsolatos híreket?” (százalékos megoszlás)¹⁷

Elsősorban az idősebbek, azaz a 60 éven felüliek és a felsőfokú végzettséggel rendelkezők követik a többi társadalmi csoporthoz képest nagyobb arányban az országot érintő nemzetközi eseményeket. Ez hasonló a 4 évvel ezelőtti eredményekhez.¹⁸ A kormánypárti és az ellenzéki szavazók között nincs érdemi különbség a Magyarországot érintő külpolitikai események iránti érdeklődés tekintetében.

Informáltság és vélemények az amerikai elnökválasztásról, 2020

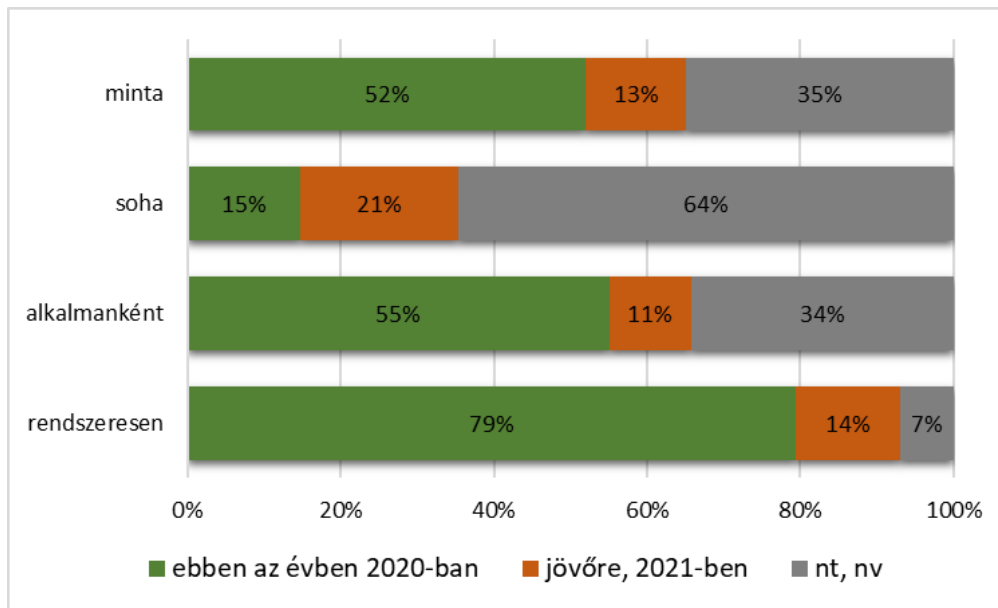
A magyar lakosság valamivel több mint a fele, 52 százaléka rendelkezik pontos ismerettel arról, hogy ebben az évben kerül sor az amerikai elnökválasztásra (4. ábra). 4 évvel korábban egy hasonló reprezentatív kutatásban szintén 52 százalék választotta ki helyesen az elnökválasztás évét.¹⁹

Akiket érdekelnek a külpolitikai kérdések, azoknak döntő többsége, majd 80 százaléka tudja, hogy mikor lesz az amerikai elnökválasztás, a külpolitika iránt alkalmanként érdeklődőknél 55 százalék, míg a soha nem érdeklődőknél már csak 15 százalék ez az arány. Az amerikai elnökválasztás jelöltjeire és várható kimenetélére vonatkozó kérdésekre a mintába kerültek körülbelül 50–60 százaléka válaszol, 40–50 százaléka pedig nem válaszol. 2016-hoz képest mintegy 10 százalékkal többen nem válaszolnak az elnökjelöltekre vonatkozó kérdésekre. Ez arra is utalhat, hogy a magyar társadalom szűk fele kevés információval rendelkezik a témáról, akár annak ellenére, hogy hallott róla. Várhatóan a magyar médiában is az elnökválasztás előtti 2-3 hétben lesz a témáról több hír, így az adatfelvétel időszakában, szeptemberben még nem volt fókuszban az elnökválasztás.

¹⁷ Az adatok forrása: ZRI Závecz Research, 2020 szeptember.

¹⁸ Kormánypárti szavazóknak tekintem a Fidesz–MPSZ és a KDNP szavazóit, míg az ellenzéki szavazók közé a DK, a Jobbik, az LMP, a Momentum, az MSZP, a Párbeszéd választóit sorolom. Az ellenzéki pártok szavazóinak összevonására azért került sor, mert a véleménymintázataikban nincs szignifikáns különbség.

¹⁹ Szabó I. László: *Az Amerikai Egyesült Államokban zajló elnökválasztás és a magyar–amerikai kapcsolatok lakossági percepciója. Nemzet és Biztonság – Biztonságpolitikai Szemle*, 9. évf., 2016/4, 3-14.

4. ábra: „Az Amerikai Egyesült Államokban zajló elnökválasztási kampánnyal kapcsolatban: Ön szerint melyik évben lesz a következő elnökválasztás?” Külpolitikai hírfogyasztás szerint (százalékos megoszlás).²⁰

Vélemények a jelöltek esélyeiről

A magyar társadalom háromtizede Donald Trump jelenlegi elnök, míg egynegyede Joe Biden demokrata jelölt győzelmét valószínűsíti (3. táblázat). Megjegyzendő, hogy a minta 45 százaléka nem válaszol erre a kérdésre. Érdekes, hogy 4 évvel ezelőtt a társadalom magabiztosabbnak tűnt az akkori elnökválasztás várható eredményével kapcsolatban, a 18 éven felüli lakosságot reprezentáló minta 69 százaléka ugyanis Hillary Clinton demokrata jelölt, 10 százaléka a későbbi győztes, Donald Trump republikánus jelölt győzelmét várta, 21 százalék pedig nem válaszolt a kérdésre.

	Rendszeresen	Alkalmanként	Soha	Minta
 Donald Trump	35	30	25	30
 Joe Biden,	39	26	9	25
Nem tudja / nem válaszol	26	44	67	45

3. táblázat: „Az elnökválasztás 2020. november 3-án lesz. Hagyományosan a Republikánus Párt és a Demokrata Párt jelöltje verseng az elnöki tisztségért. Ön szerint ki nyeri az amerikai elnökválasztást?” A nemzetközi hírfogyasztás gyakorisága szerint (százalékos megoszlás).²¹

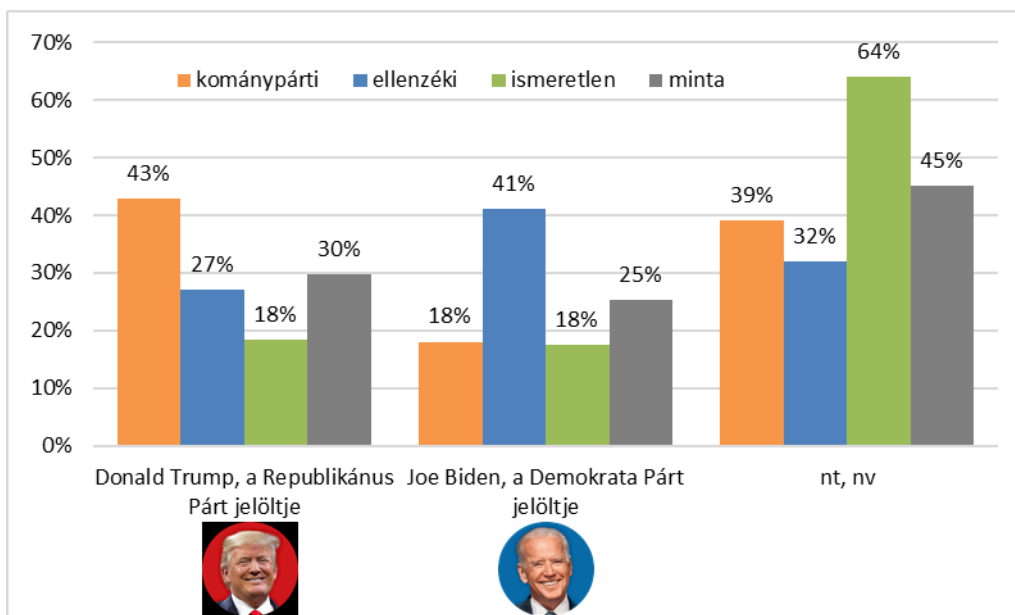
²⁰ Az adatok forrása: ZRI Závecz Research, 2020 szeptember.

²¹ Az adatok forrása: ZRI Závecz Research, 2020 szeptember.

A magyar társadalom 20 százaléka követi rendszeresen a külpolitikai eseményeket. Közülük 35 százalék Trump, 39 százalék Biden győzelmét valószínűsíti. A külpolitikai kérdések iránt alkalmanként érdeklődőknél fordul a helyzet, körükben már többen tippelnek Trump győzelmére, és ugyanez a helyzet azoknál is, akik sohasem figyelik a külpolitikai híreket. Ebből kitűnik az, hogy a rendszeresen informálódók feltehetően rendelkeznek ismeretekkel az elnökjelöltek aktuális támogatottsági szintjéről.

Az elnökjelölti esélyeket pártpreferencia mentén vizsgálva kimutatható, hogy a kormánypárti szavazók 43 százaléka Donald Trump, míg az ellenzéki szavazók 41 százaléka Joe Biden győzelmére tippel (5. ábra). Mindkét szavazótáborban jelentős azok aránya, akik a hozzájuk képest ellentétes politikai oldalon álló jelölt győzelmét valószínűsítik. Kissé meglepő, hogy a kormánypárti szavazók nagyobb arányban tartózkodnak a választástól (39%), mint az ellenzék preferálók (32%). Az ismertelen pártpreferenciával rendelkezőknél közel azonos a republikánus és demokrata jelölt győzelmét valószínűsítők aránya. (2016-ban a Fidesz-szavazók 15 százaléka, az akkori Jobbik-szavazók egyötöde számított a republikánus jelölt győzelmére.)

5. ábra: „Hagyományosan a Republikánus Párt és a Demokrata Párt jelöltje verseng az elnöki tisztségért. Ön szerint ki nyeri az amerikai elnökválasztást?” Pártpreferencia szerint (százalékos megoszlás).²²

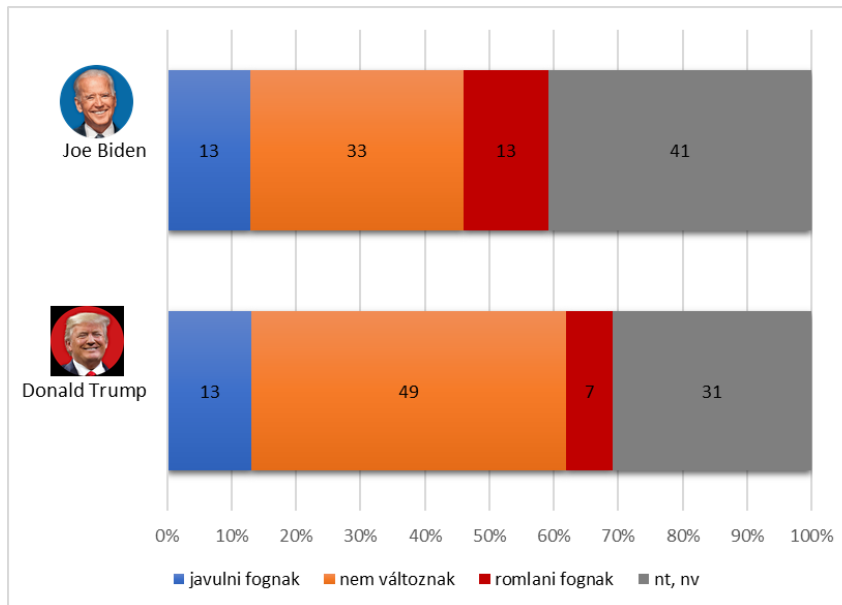
Szocio-demográfiai jellemzők mentén, a főiskolai, egyetemi végzettséggel rendelkezők 39 százaléka Biden győzelmét vélelmezi, míg az alacsony iskolai végzettségűek, azaz a legfeljebb szakmunkás végzettséggel rendelkezők inkább Trump elnökségére számítanak. Az érettségizettek körében gyakorlatilag azonos (29–29%) a két elnökjelölt győzelmét valószínűsítők aránya. Érdekes, hogy a fiatalok 27 százaléka tippel Trump győzelmére és 30 százalék Bidenre, míg a 60 évnél idősebbeknél többen vannak a Trump elsőbbségét vélelmezők (28% vs 22%). A fővárosiak szinte azonos arányban gondolkodnak a két elnökjelölt esélyeiről, míg az összes többi település típusban Trump győzelmét valószínűsítik nagyobb arányban.

A magyar-amerikai kapcsolatok vélelmezett további alakulása az egyes jelöltek győzelmére esetén

A republikánus és a demokrata elnökjelöltekkel összefüggésben a megkérdezettek választ adtak arra a kérdésre is, hogy az egyik vagy a másik jelölt győzelmére esetén hogyan mozdulhatnak el a magyar–amerikai kétoldalú

²² Az adatok forrása: ZRI Závecz Research, 2020 szeptember.

kapcsolatok (6. ábra). Donald Trump második elnöksége esetén a minta 49 százaléka a kapcsolatok változatlan-ságára, míg 13 százaléka javulásra számít. Joe Biden győzelmekor meghaladja a 40 százalékot azok aránya, akik nem tudnak válaszolni a kérdésre, ez 10 százalékponttal több, mint akik Trump kapcsán nem tudnak tip-pelni a változás irányára. Biden győzelme esetén is 13 százalék vár javulást, viszont Trumphoz (7%) képest 6 százalékponttal többen vannak azok, aki a kapcsolatok romlását feltételezik (13%). A magyar válaszadók egy-harmada a leendő elnök személyétől függetlenül összességében a kapcsolatok legalább szinten maradására szá-mít. Ez mindenképpen azt jelenti, hogy nemcsak a politikusok, de a társadalom is Magyarország szövetségeseként, stratégiai partnerként tekint az Egyesült Államokra.

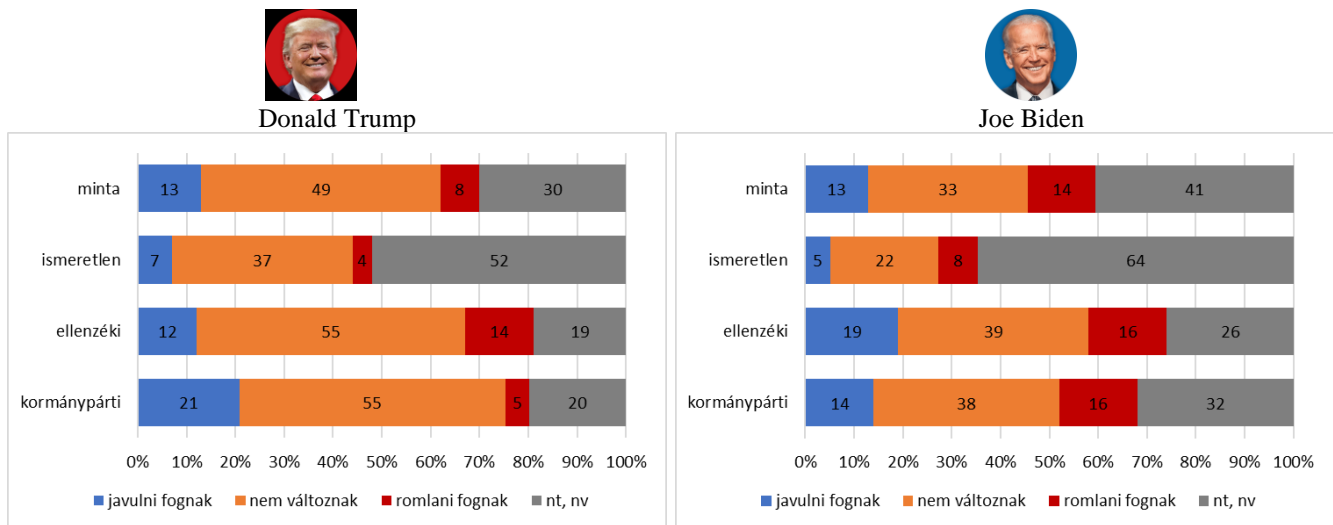

6. ábra: „Véleménye szerint, hogyan alakulnak a magyar–amerikai kormányzati kapcsolatok, ha Donald Trump, a Republikánus Párt jelöltje, vagy Joe Biden, a Demokrata Párt jelöltje lesz az elnök?” (százalékos megoszlás)²³

2016-ban a reprezentatív vizsgálatba kerültek közel fele egyik akkori jelölt hatalomra jutása esetén sem számított változásra. Hillary Clinton demokrata politikus győzelme esetén a populáció 21 százaléka, Donald Trump republikánus politikus elsősége nyomán pedig 12 százaléka feltételezett a két ország kapcsolataiban pozitív elmozdulást. A viszonyok romlására Clinton esetében a megkérdezettek 11%-a, Trump győzelme esetén ehhez képest 7 százalékponttal többen (18%) számítottak. 4 évvel ezelőtt tehát valamivel kiszámíthatatlanabbnak ítélték a kérdezettek Trump várható külpolitikáját, mint Clintonét.

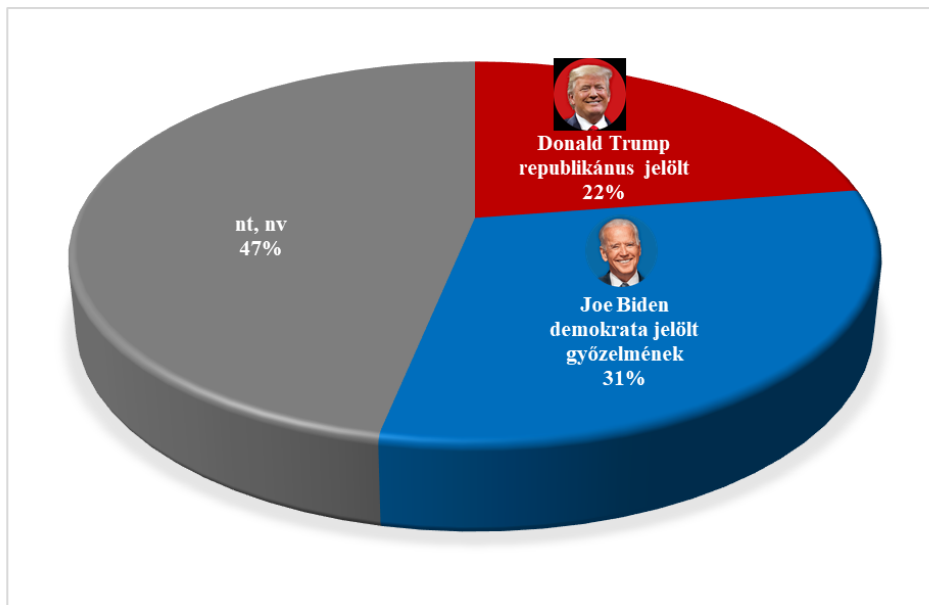
Jelenleg a magyar–amerikai kormányzati kapcsolatok várható alakulása tekintetében Donald Trump győzelmére esetén a Fidesz-szavazók 21, az ellenzéki szavazók 12 százaléka feltételezi a javulást, míg 55–55 százaléuk változatlan viszonyokat vélelmez (7. ábra). A demokrata elnökjelölt győzelme esetén a szavazótáborok relatív többsége, 38–39 százalék nem számít változásra a kétoldalú kormányzati kapcsolatokban. Biden első-sége kapcsán a kormánypárti szavazók 14 százaléka, míg az ellenzéki szavazók 19 százaléka számít a kétoldalú viszony javulására. Azonos arány, 16–16 százalék gondolja a kormánytábor, illetve az ellenzéki szavazók közül azt, hogy Biden győzelme nyomán a kormányzati kapcsolatok romlani fognak.

²³ Az adatok forrása: ZRI Závecz Research, 2020 szeptember.

7. ábra: „Véleménye szerint, hogyan alakulnak a magyar-amerikai kormányzati kapcsolatok, ha Donald Trump, a Republikánus Párt jelöltje, vagy Joe Biden, a Demokrata Párt jelöltje lesz az elnök?” Pártpreferenciák szerint (százalékos megoszlás).²⁴

A jelenlegi kommunikációs térben a magyar társadalom közel felének nincs viszonyulása egyik amerikai elnökjelölt személyéhez, illetve az általuk megtestesített politikai irányvonalhoz: ennyien nem válaszolnak arra a kérdésre, hogy melyik elnökjelölt győzelmének örülnének (8. ábra). A minta 31 százaléka személy szerint Joe Biden demokrata jelölt, míg 22 százaléka Donald Trump jelenlegi elnök, republikánus elnökjelölt győzelmét fogadná pozitívan. Azoknak, akik Joe Biden győzelmét feltételezik és érdemi választ adnak, 98 százaléka Joe Biden győzelmének is örülne. A Donald Trump második elnökségét valószínűsítők között 12 százalék inkább Joe Biden győzelmének örülne.

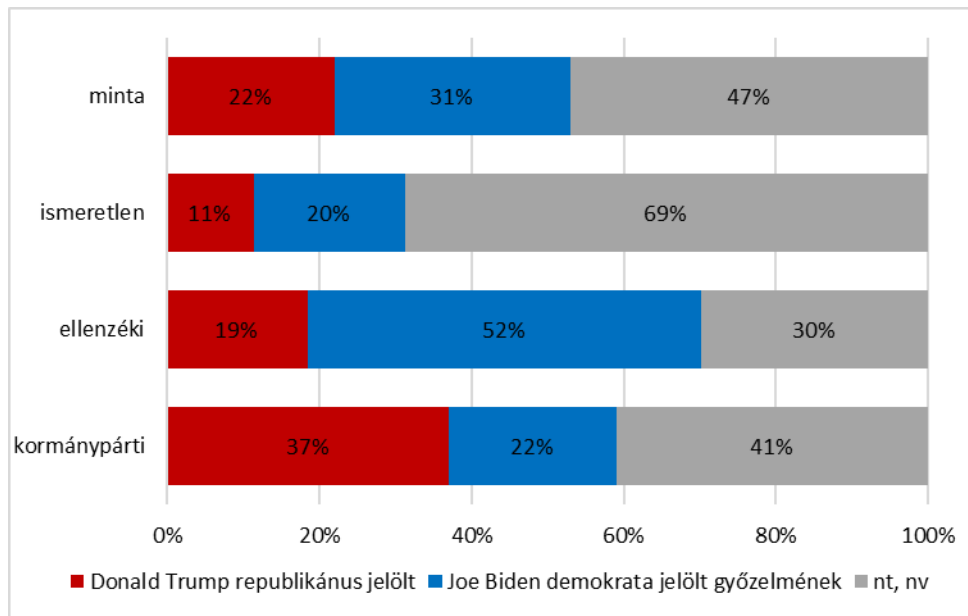

8. ábra: „Ön személy szerint melyik jelölt győzelmének örülne?” (százalékos megoszlás)²⁵

²⁴ Az adatok forrása: ZRI Závecz Research, 2020 szeptember.

²⁵ Az adatok forrása: ZRI Závecz Research, 2020 szeptember.

Az ellenzéki szavazók több mint fele (52%) Joe Biden győzelmének, 19 százalék Donald Trumpnak örülne, míg szűk egyharmaduk nem válaszol a kérdésre (9. ábra). A kormánypárti szavazók körében az ellenzékiekhez képest kisebb, 37 százalék a hozzájuk közelálló amerikai politikai irányvonal jelöltjének, Donald Trump jelenlegi elnöknek az esetleges második ciklusát lelkesedéssel fogadják aránya. A kormányoldal szavazói közül legtöbben (41%) elzárkóznak a válaszadástól ebben a kérdésben, míg 22 százalék a demokrata Biden győzelmének örülne. Úgy tűnik, hogy a Fidesz-KDNP szavazói a hasonló ideológiai irányultság és politikai irányvonal ellérére kissé bizonytalanok a regnáló elnök megítélésében.

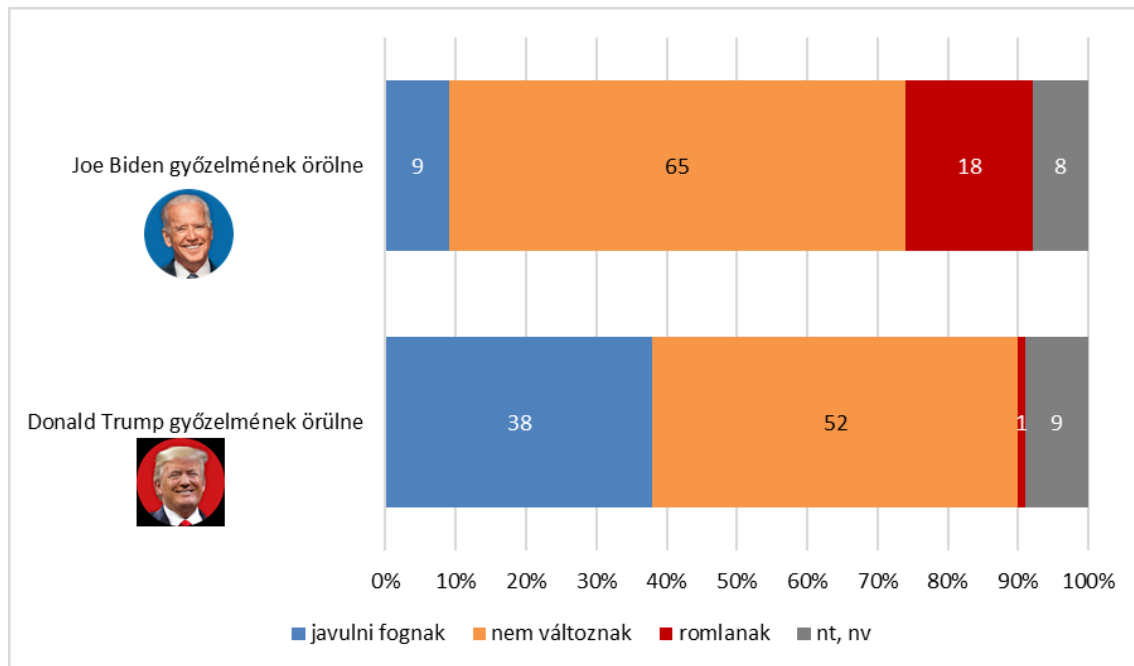
9. ábra: „Ön személy szerint melyik jelölt győzelmének örülne?” Pártpreferenciák szerint (százalékos megoszlás).²⁶

Iskolai végzettség szerint vizsgálva a kérdést, kitűnik, hogy minél magasabb végzettségű a válaszadó, annál valószínűbb, hogy Joe Biden győzelmének örülne. A legfeljebb 8 osztályt végzettek 22, a szakmunkások 24, az érettségizettek 36, a diplomásoknak pedig 43 százaléka örülne személy szerint, ha Biden lenne a következő elnök. Trump győzelmét a legnagyobb arányban a szakmunkásképzőt végzettek fogadják pozitívan (25%).

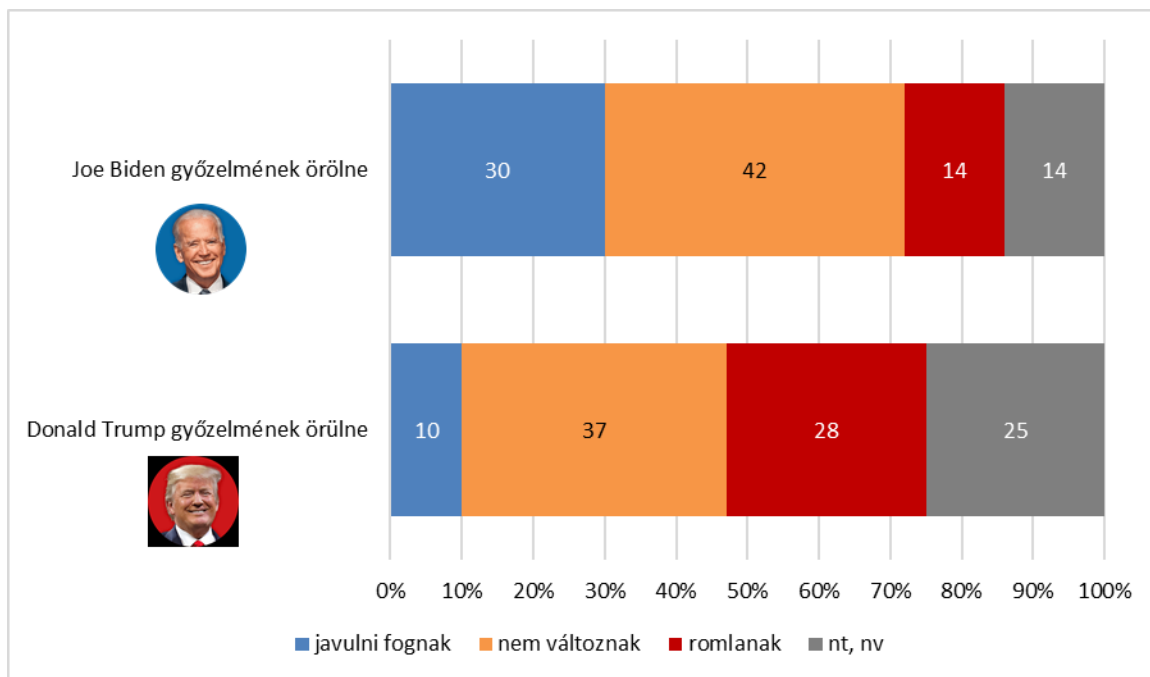
Az összes megkérdezett 22 százaléka Donald Trump győzelmét fogadná kedvezően, ennek a szegmensnek 38 százaléka úgy véli, hogy Trump megválasztása esetén javulni fognak a magyar–amerikai kormányzati kapcsolatok, több mint felük pedig a jelenlegivel megegyező kapcsolatokra számít (10. ábra). Az összes megkérdezett 31 százaléka a demokrata elnökjelölt győzelmét fogadná örömmel, e csoport mintegy kétharmada úgy véli, hogy ha Trump marad az elnök, lényegében nem változnak a jelenlegi kormányzati viszonyok, 18 százalékuk viszont romlást feltételez, 9 százalék javulást vár.

Ha Joe Biden lesz az elnök, akkor a Donald Trump győzelmének örülők 28 százaléka azt feltételezi, hogy a kormányzati kapcsolatok kedvezőtlen irányba fordulnak, további egynegyedük pedig bizonytalan a jövőt illetően (11. ábra). Az összes megkérdezett 31 százaléka Joe Biden győzelmének örülne, háromtizedük a demokrata jelölt megválasztása esetén a magyar–amerikai kormányzati kapcsolatok javulását feltételezi, kedvezőtlen fordulatra 14 százalékuk számíthat. Összességében egyébként, elnökjelölttől függetlenül a társadalom relatív többsége a magyar–amerikai kormányzati kapcsolatok stabilitását vélelmezi.

²⁶ Az adatok forrása: ZRI Závecz Research, 2020 szeptember.

10. ábra: „Véleménye szerint hogyan alakulnak a magyar-amerikai kormányzati kapcsolatok, ha Donald Trump, a Republikánus Párt jelöltje lesz az elnök?” (százalékos megoszlás)²⁷

11. ábra: „Véleménye szerint hogyan alakulnak a magyar-amerikai kormányzati kapcsolatok, ha Joe Biden, a Demokrata Párt jelöltje lesz az elnök?” (százalékos megoszlás)²⁸

²⁷ Az adatok forrása: ZRI Závecz Research, 2020 szeptember.

²⁸ Az adatok forrása: ZRI Závecz Research, 2020 szeptember.

Összegzés

A magyarországi lakóhellyel rendelkező felnőtt népességet reprezentáló minta egyötöde rendszeresen, 61 százaléka alkalmanként, valamivel kevesebb mint egyötöde pedig sohasem követi figyelemmel a hazánk külpolitikájával, biztonságával kapcsolatos híreket, eseményeket. A magyar lakosság valamivel több mint a fele, 52 százaléka rendelkezik pontos ismerettel arról, hogy 2020-ban kerül sor az amerikai elnökválasztásra. A magyar társadalom háromtizede Donald Trump jelenlegi elnök, míg egynegyede Joe Biden demokrata jelölt győzelmét valószínűsíti. Megjegyzendő, hogy a minta 45 százaléka nem válaszol erre a kérdésre, feltehetően érdeklődés- és információhiány miatt.

Hipotézisemnek megfelelően pártpreferencia mentén vizsgálva kimutatható, hogy a kormánypárti szavazók 43 százaléka Donald Trump, míg az ellenzéki szavazók 41 százaléka Joe Biden győzelmére tippel. Ugyanakkor magas az egyes szavazótáborokon belül a válaszadástól tartózkodók száma: a Fidesz-KDNP támogatói körében 39 százalék, az ellenzéki szavazók között pedig 32 százalék. Donald Trump második elnöksége esetén a minta 49 százaléka a kapcsolatok változatlanóságára, míg 13 százaléka javulásra, 7 százaléka romlásra számít. Joe Biden győzelme esetén is 13 százalék vár javulást, viszont Trumphoz képest 6 százalékponttal többen vannak azok, aki a kapcsolatok romlását feltételezik (13%). A magyar válaszadók egyharmada a leendő elnök személyétől függetlenül összességében a kapcsolatok legalább szinten maradására számít.

Az „SVKK Elemzések” 2003 óta a kutatóintézet munkatársainak tematikus szakpolitikai elemzéseit megjelentető időszakos kiadvány, melyben a szerzők független kutatói álláspontjukat közlik.

Az NKE Eötvös József Kutatóközpontjának Stratégiai Védelmi Kutatóintézete független szakpolitikai kutatóintézet, a kiadványaiban megjelenő elemzések, álláspontok, vélemények nem feltétlenül tükrözik a szerkesztőség vagy a kiadó véleményét. Az elemzésben foglalt információk, adatok, megállapítások tájékoztatás céljából készültek.

Kiadó: Nemzeti Közszolgálati Egyetem

Szerkesztés és tördelés:
Tálas Péter, Csiki Varga Tamás

A kiadó elérhetősége:

1581 Budapest, Pf. 15.

Tel: 00 36 1 432-90-92

E-mail: svkk@uni-nke.hu

2019 – : NKE Stratégiai Védelmi Kutatóintézet Elemzések (ISSN 2063-4862)

2012– : NKE Stratégiai Védelmi Kutatóközpont Elemzések (ISSN 2063-4862)

2011–2012: ZMNE Stratégiai Védelmi Kutatóközpont Elemzések (ISSN 2063-4854)

2007–2011: ZMNE Stratégiai Védelmi Kutatóintézet Elemzések (ISSN 2063-4854)

2003–2007: ZMNE Stratégiai Védelmi Kutatóközpont Elemzések (ISSN 2063-4854)

Szabó I. László, 2020

© NKE Eötvös József Kutatóközpont Stratégiai Védelmi Kutatóintézet, 2020